

Standaryzacja pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem – jako narzędzie efektywnej pomocy

dr Katarzyna Osiak-Krynicka

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

- 👉 Każdego roku znaczna liczba osób doświadcza pokrzywdzenia przestępstwem.
- 👉 Większość z nich odczuwa skutki pokrzywdzenia latami.
- 👉 Często skutki psychiczne i fizyczne przestępstw mogą być bardzo rozciągnięte w czasie lub pojawić się wiele lat po zaistnieniu przestępstwa. W związku z powyższym, dokładne oszacowanie liczby osób pokrzywdzonych przestępstwem i potrzebujących wsparcia jest trudne do realizowania.
- 👉 Rodzaj wsparcia, którego potrzebują pokrzywdzeni przestępstwem jest uzależniony od rodzaju pokrzywdzenia oraz wieku osoby doświadczającej krzywdzenia.
- 👉 Część pokrzywdzonych wymaga kompleksowej pomocy na wielu płaszczyznach, w celu zniwelowania dotkliwych skutków pokrzywdzenia.

Konieczne jest więc podejmowanie interwencji prawnych w sytuacji powzięcia informacji o popełnieniu przestępstwa i pomocy osoby doświadczającej takiego przestępstwa.

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Czym są standardy pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem?

Standardy pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem – są to zasady i rozwiązania oraz regulacje, które wskazują na sposób postępowania w sytuacji uzyskania informacji, że osoba (dorosła lub dziecko) doświadcza lub doświadczyła przestępstwa, takie jak pomoc prawna i psychologiczna oraz powiadomienie odpowiednich instytucji o fakcie popełnienia przestępstwa.

Standardy pomocy będą różnicowane w zależności od rodzaju podmiotu, który ujawnił/uzyskał informacje o przestępstwie oraz od wieku osoby pokrzywdzonej.

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Standardy pomocy dziecku pokrzywdzonemu przestępstwem

1. Standardy działania **przedstawiciela ustawowego dziecka/osoby, pod której stałą pieczę dziecko pozostaje**, po powzięciu informacji o doświadczeniu przez dziecko przestępstwa.
2. Standardy działania **instytucji państwowej i samorządowej**, która dowiedziała się o popełnieniu przestępstwa na szkodę dziecka.
3. Standardy działania **osób, które w związku z wykonywaniem zawodu powzięły informację o popełnieniu przestępstwa na szkodę dziecka**.
4. Standardy działania **osoby, która była świadkiem krzywdzenia dziecka**.

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przemocą jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

1. STANDARDY DZIAŁANIA PRZEDSTAWICIELA USTAWOWEGO DZIECKA/OSOBY, POD KTÓREJ STAŁĄ PIECZĄ DZIECKO POZOSTAJE, PO POWZIĘCIU INFORMACJI O DOŚWIADCZENIU PRZEZ DZIECKO PRZESTĘPSTWA

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przepiępstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

1. STANDARDY DZIAŁANIA PRZEDSTAWICIELA USTAWOWEGO DZIECKA/OSOBY, POD KTÓREJ STAŁĄ PIECZĄ DZIECKO POZOSTAJE, PO POWZIĘCIU INFORMACJI O DOŚWIADCZENIU PRZEZ DZIECKO PRZESTĘPSTWA

Przedstawiciel ustawowy dziecka – zgodnie z art. 98 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, przedstawicielami ustawowymi dziecka są **jego rodzice**. Jak przedstawiciel ustawowy może działać natomiast opiekun prawny ustanowiony przez sąd opiekuńczy np. dziadkowie zostali ustanowieni opiekunami prawnym dziecka pod odebraniem rodzicom władzy rodzicielskiej.

Osobą, pod której stałą pieczę dziecko pozostaje – osoby, które sprawują nad dzieckiem opiekę faktyczną, przemijającą, podczas tymczasowej nieobecności rodziców lub opiekunów prawnych.

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przepiępstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępnstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

1. Wymienione osoby mają najczęstszy kontakt z dzieckiem i największą szansę na zdobycie informacji, że dziecko doświadczyło przestępstwa, np. poprzez dostrzeżenie u dziecka symptomów krzywdzenia lub dziecko samo zgłosiło im taki fakt.
2. Podmioty te po uzyskaniu informacji powinny niezwłocznie podjąć działania mające na celu udzielenie pomocy dziecku i przerwanie działań zagrażających jego dobru.
3. Jeżeli dziecko samo zgłosiło wprost, że doświadczyło przestępstwa lub wykazuje pewne symptomy, że nastąpiło zagrożenie dziecka należy z nim przede wszystkim delikatnie porozmawiać, okazując wsparcie i stwarzając poczucie bezpieczeństwa oraz ustalić wszelkie istotne okoliczności sprawy.
4. Jeżeli rodzic lub opiekun obawia się lub nie umie rozmawiać z dzieckiem może w celu przeprowadzenia takiej rozmowy powinien zgłosić się do instytucji zajmującej się pomocą pokrzywdzonym lub do psychologa, aby taką rozmowę przeprowadził specjalista.

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przeprowadzonym Przemocem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Obowiązek Społeczny

W sytuacji, gdy uzyskane informacje wskazują, że dziecko doświadczyło przestępstwa, po stronie rodzica/opiekuna powstaje **społeczny obowiązek** zawiadomienia o przestępstwie odpowiednich organów ścigania, czyli **prokuratora lub Policję** (art. 304 § 1 k.p.k.).

Oznacza to, że osoba ta **powinna** o fakcie przestępstwa zawiadomić organy ścigania. **Jednakże nie poniesie ona żadnych konsekwencji prawnych, jeżeli o tym fakcie nie zawiadomi.**

Obowiązek prawny

Obowiązek społeczny zawiadomienia o przestępstwie **przekształca się w obowiązek prawny**, jeżeli przepis nakazuje zawiadomienie o przestępstwie, a zaniechanie tej czynności zagrożone jest sankcją

Takim przepisem jest art. 240 k.k., zgodnie z którym, obowiązek społeczny zawiadomienia o przestępstwie przekształci się w obowiązek prawny, jeżeli doświadczyło ono m.in. przestępstwa: **ciężkiego uszczerbku na zdrowiu (art. 156 k.k.), pozbawienia wolności (art. 189 k.k.), zgwałcenia (art. 197§ 3 i 4 k.k.), wykorzystania bezradności (art. 198 k.k.), obcowania płciowego z małoletnim (art. 200 k.k.)**.

W przypadku niezawiadomienia o takim przestępstwie na szkodę małoletniego, rodzicowi/opiekunowi grozi kara do 3 lat pozbawienia wolności. Nie będzie on, jednakże podlegał karze, jeżeli okazałoby się, że sprawcą tego czynu jest osoba najbliższa i zaniechał on zawiadomienia z obawy przed odpowiedzialnością grążącą tej osobie (art. 240 § 4 k.k.)

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

2. STANDARDY DZIAŁANIA INSTYTUCJI PAŃSTWOWEJ I SAMORZĄDOWEJ, KTÓRA DOWIEDZIAŁA SIĘ O POPEŁNIENIU PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ DZIECKA

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestęstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

2. STANDARDY DZIAŁANIA INSTYTUCJI PAŃSTWOWEJ I SAMORZĄDOWEJ, KTÓRA DOWIEDZIAŁA SIĘ O POPEŁNIENIU PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ DZIECKA

W związku ze swoją działalnością o przestępstwie na szkodę dziecka mogą dowiedzieć się instytucje państwowe i samorządowe - w przypadku dziecka będzie to np. **szkoła, przedszkole lub żłobek**.

Jeżeli przestępstwo ma formę przestępstwa ściganego **z urzędu, zgodnie z art. 304 § 2 k.p.k.** instytucje te mają **prawny obowiązek** zgłoszenia takiego przestępstwa. Oznacza to, że są **obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.**

Obowiązek zawiadomienia o przestępstwie, przewidziany w art. 304 § 2 k.p.k., **spoczywa na osobach pełniących funkcje kierownicze w instytucjach państwowych i samorządowych lub też osobach upoważnionych do reprezentowania instytucji.**

Obowiązkiem pracownika jest jedynie zawiadomić osoby sprawujące funkcje kierownicze. Sankcję za niewywiązanie się z tych obowiązków może stanowić odpowiedzialność karna za przestępstwo określone w art. 231 § 1 k.k. tj. taką, jak za działanie na szkodę interesu publicznego lub prywatnego w wyniku niedopełnienia obowiązku.

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przeszłym Przeszłym jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Należy wyraźnie podkreślić, że prawny obowiązek zawiadomienia o przestępstwie wyrażony w art. 304 § 2 k.p.k. nie ciąży na organizacji społecznej czy organizacji pozarządowej, ponieważ instytucje te nie zostały wymienione w tym przepisie.

Oznacza to zatem, że na tych podmiotach spoczywa jedynie obowiązek społeczny zawiadomienia, a prawny jedynie w przypadkach wskazanych w art. 240 k.k. i pracownicy tych instytucji, aby podjąć jakiekolwiek działania np. zawiadomienie o przestępstwie czy zawiadomienie sądu rodzinnego, mogą to uczynić samodzielnie, a nie za pośrednictwem kierowników tych jednostek.

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przemocem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

3. STANDARDY DZIAŁANIA OSÓB, KTÓRE W ZWIĄZKU Z WYKONYWANIEM ZAWODU POWZIĘŁY INFORMACJĘ O POPEŁNIENIU PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ DZIECKA

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przęstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

3. STANDARDY DZIAŁANIA OSÓB, KTÓRE W ZWIĄZKU Z WYKONYWANIEM ZAWODU POWZIĘŁY INFORMACJĘ O POPEŁNIENIU PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ DZIECKA

- O zagrożeniu dziecka mogą w związku z wykonywanym zawodem powziąć także: asystent rodziny, pracownik pomocy społecznej, centrum pomocy rodzinie oraz organizacji pozarządowych, kurator, lekarz, ratownik medyczny czy psycholog.
- Cięży na nich obowiązek społeczny, o którym stanowi art. 304 § 1 k.p.k.
- Powyższe osoby, jeżeli dowiedziały się o popełnieniu jednego z przestępstw na szkodę dziecka określonych w art. 240 k.k., czyli m.in. ciężkiego uszczerbku na zdrowiu (art. 156 k.k.), pozbawienia wolności (art. 189 k.k.), zgwałcenia (art. 197§ 3 i 4 k.k.), wykorzystania bezradności (art. 198 k.k.), obcowania płciowego z małoletnim (art. 200 k.k.) **mają prawny obowiązek zawiadomienia o przestępstwie organów ścigania.**

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przeszłym Przeszłym jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Obowiązek zawiadomienia o przestępstwie wynikający z Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Obowiązek ww. osób do zawiadomienia o przestępstwie na szkodę dziecka wynika także z art. 12 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Zgodnie z treścią tego przepisu osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie, niezwłocznie zawiadamiają o tym Policję lub prokuratora.

!!! Istotna różnica między art. 304 § 2 k.p.k. a art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej polega na tym, że w art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej **do złożenia zawiadomienia zobowiązano nie instytucje, lecz osoby, które powzięły podejrzenie o popełnieniu przestępstwa w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych lub zawodowych.** Obowiązek ten zatem nie ciąży na instytucji, w której wykonuje się te obowiązki, lecz na konkretnych osobach je wykonujących.

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Szczególne standardy działania pracownika socjalnego

- Pracownik socjalny jest uprawniony lub wręcz zobowiązany do podjęcia także innych działań, jeżeli stwierdzi zagrożenie dziecka zgodnie z art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
- W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej.
- Decyzję o odebraniu dziecka pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego, nie później niż w ciągu 24 godzin, o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przepięstewem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przepięstewem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

4. STANDARDY DZIAŁANIA OSOBY, KTÓRA BYŁA ŚWIADKIEM PRZESTĘPSTWA WOBEC DZIECKA

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przepiępstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

4. STANDARDY DZIAŁANIA OSOBY, KTÓRA BYŁA ŚWIADKIEM PRZESTĘPSTWA WOBEC DZIECKA

- Osoba, która była świadkiem przestępstwa na szkodę dziecka, ma **społeczny obowiązek** zawiadomienia o przestępstwie.
- Tak jak w przypadku rodziców/opiekunów dziecka, **obowiązek ten przeradza się w obowiązek prawny, jeżeli przestępstwo, którego świadkiem była ta osoba zawarty jest w katalogu zawartego w art. 240 k.k., czyli m.in.. przestępstwa: ciężkiego uszczerbku na zdrowiu (art. 156 k.k.), pozbawienia wolności (art. 189 k.k.), zgwałcenia (art. 197§ 3 i 4 k.k.), wykorzystania bezradności (art. 198 k.k.), obcowania płciowego z małoletnim (art. 200 k.k.).**
- Ponadto zgodnie z **art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej**, osoby będące świadkami przemocy w rodzinie powinny zawiadomić o tym Policję, prokuratora lub inny podmiot działający na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przeszłym Przeszłym jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Standardy pomocy osoby pokrzywdzonego przestępstwem

1. Standardy działania **instytucji państwowej i samorządowej**, która dowiedziała się o przestępstwie na szkodę osoby dorosłej
2. Standardy działania **innych podmiotów**, które w związku z wykonywaniem zawodu **powzięły informację** o popełnieniu przestępstwa na szkodę osoby dorosłej
3. Standardy działania **osoby**, która była **świadkiem przestępstwa na szkodę osoby dorosłej**

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przeszestępstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

1. STANDARDY DZIAŁANIA INSTYTUCJI PAŃSTWOWEJ I SAMORZĄDOWEJ, KTÓRA DOWIEDZIAŁA SIĘ O PRZESTĘPSTWIE NA SZKODĘ OSOBY DOROSŁEJ

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przepiępstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przepiępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

1. STANDARDY DZIAŁANIA INSTYTUCJI PAŃSTWOWEJ I SAMORZĄDOWEJ, KTÓRA DOWIEDZIAŁA SIĘ O PRZESTĘPSTWIE NA SZKODĘ OSOBY DOROSŁEJ

Tak jak w przypadku dziecka, w związku ze swoją działalnością o popełnieniu przestępstwa na szkodę osoby dorosłej mogą dowiedzieć się instytucje państwowe i samorządowe - w przypadku osoby dorosłej może to być np. **szkoła wyższa, w której uczy się pokrzywdzony, szpital, instytucje kultury lub pomocy społecznej, instytucja państwowa lub samorządowa, w której osoba jest zatrudniona.**

Jeżeli przestępstwo ma formę przestępstwa ściganego z **urzędu zgodnie z art. 304 § 2 k.p.k.** instytucje te mają **prawny obowiązek** zgłoszenia takiego przestępstwa. Oznacza to, że są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.

Obowiązek zawiadomienia o przestępstwie, przewidziany w art. 304 § 2 k.p.k., **spoczywa na osobach pełniących funkcje kierownicze w instytucjach państwowych i samorządowych lub też osobach upoważnionych do reprezentowania instytucji.**

Obowiązkiem pracownika jest jedynie zawiadomić osoby sprawujące funkcje kierownicze. Sankcję za niewywiązanie się z tych obowiązków może stanowić odpowiedzialność karna za przestępstwo określone w art. 231 § 1 k.k. tj. taką, jak za działanie na szkodę interesu publicznego lub prywatnego w wyniku niedopełnienia obowiązku.

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przeszłym Przeszłym jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Należy wyraźnie podkreślić, że prawny obowiązek zawiadomienia o przestępstwie wyrażony w art. 304 § 2 k.p.k. nie ciąży na organizacji społecznej czy organizacji pozarządowej, ponieważ instytucje te nie zostały wymienione w tym przepisie.

Oznacza to zatem, że na tych podmiotach spoczywa jedynie obowiązek społeczny zawiadomienia, a prawny jedynie w przypadkach wskazanych w art. 240 k.k. i pracownicy tych instytucji, aby podjąć jakiegokolwiek działania np. zawiadomienie o przestępstwie czy zawiadomienie sądu rodzinnego, **mogą to uczynić samodzielnie, a nie za pośrednictwem kierowników tych jednostek.**

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

2. STANDARDY DZIAŁANIA INNYCH PODMIOTÓW, KTÓRE W ZWIĄZKU Z WYKONYWANIEM ZAWODU POWZIĘŁY INFORMACJĘ O POPEŁNIENIU PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ OSOBY DOROSŁEJ

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przepiępstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

2. STANDARDY DZIAŁANIA INNYCH PODMIOTÓW, KTÓRE W ZWIĄZKU Z WYKONYWANIEM ZAWODU POWZIĘŁY INFORMACJĘ O POPEŁNIENIU PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ OSOBY DOROSŁEJ

- O przestępstwie na szkodę osoby dorosłej mogą w związku z wykonywanym zawodem powziąć także: **asystent rodziny, pracownik pomocy społecznej, centrum pomocy rodzinie oraz organizacji pozarządowych, kurator, lekarz, ratownik medyczny czy psycholog.**
- Na wyżej wymienionych osobach ciąży społeczny obowiązek zawiadomienia o przestępstwie wynikający z art. 304 § 1 k.p.k.
- Powyższe osoby, jeżeli dowiedziały się o popełnieniu jednego z przestępstw na szkodę dziecka określonych w art. 240 k.k., czyli m.in. ciężkiego uszczerbku na zdrowiu (art. 156 k.k.), pozbawienia wolności (art. 189 k.k.), zgwałcenia (art. 197§ 3 i 4 k.k.), wykorzystania bezradności (art. 198 k.k.), obcowania płciowego z małoletnim (art. 200 k.k.) **mają prawny obowiązek zawiadomienia o przestępstwie organów ścigania.**

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przeszłym Przeszłym jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Obowiązek zawiadomienia o przestępstwie wynikający z Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Obowiązek ww. osób do zawiadomienia o przestępstwie na szkodę dziecka wynika także z art. 12 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Zgodnie z treścią tego przepisu osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie, niezwłocznie zawiadamiają o tym Policję lub prokuratora.

!!! Istotna różnica między art. 304 § 2 k.p.k. a art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej polega na tym, że w art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej **do złożenia zawiadomienia zobowiązano nie instytucje, lecz osoby, które powzięły podejrzenie o popełnieniu przestępstwa w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych lub zawodowych.**

Obowiązek ten zatem nie ciąży na instytucji, w której wykonuje się te obowiązki, lecz na konkretnych osobach je wykonujących.

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przemocy jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

3. STANDARDY DZIAŁANIA OSOBY, KTÓRA BYŁA ŚWIADKIEM PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ OSOBY DOROSŁEJ

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przepiępstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

3. STANDARDY DZIAŁANIA OSOBY, KTÓRA BYŁA ŚWIADKIEM PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ OSOBY DOROSŁEJ

- Osoba, która była świadkiem przestępstwa na szkodę osoby dorosłej, lub jako osoba z najbliższego otoczenia tej osoby posiada informacje o takim przestępstwie, ma **społeczny obowiązek** zawiadomienia o przestępstwie.
- Obowiązek ten przeradza się w obowiązek prawny, jeżeli przestępstwo, którego świadkiem była ta osoba zawarty jest w **katalogu zawartego w art. 240 k.k.**, czyli m.in.. przestępstwa: ciężkiego uszczerbku na zdrowiu (art. 156 k.k.), pozbawienia wolności (art. 189 k.k.), zgwałcenia (art. 197§ 3 i 4 k.k.), wykorzystania bezradności (art. 198 k.k.).
- Ponadto zgodnie z **art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej**, osoby będące świadkami przemocy w rodzinie powinny zawiadomić o tym Policję, prokuratora lub inny podmiot działający na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Zawiadomienie o przestępstwie a tajemnica zawodowa

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przeszłym Przeszłym jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Zawiadomienie o przestępstwie a tajemnica zawodowa

Obowiązki zawiadomienia o przestępstwie wynikające z art. 340 k.p.k., 240 k.k. oraz art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej mogą rodzić wątpliwości co do ewentualnej kolizji z obowiązkiem zachowania przez określone osoby tajemnicy zawodowej.

Osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych powzięły podejrzenie o popełnieniu przestępstwa, mogą należeć do określonych grup zawodowych, związanych tajemnicą zawodową. Do tych grup mogą należeć: **adwokaci** (art. 6 ust. 1 ustawy z 26.05.1982 r. – Prawo o adwokaturze, Dz.U. z 2020 r. poz. 1651 ze zm.), **radcowie prawni** (art. 3 ust. 3 ustawy z 6.07.1982 r. o radcach prawnych, Dz.U. z 2020 r. poz. 75 ze zm.), **dziennikarze** (art. 15 ust. 2 ustawy z 26.01.1984 r. – Prawo prasowe, Dz.U. z 2018 r. poz. 1914), **notariusze** (art. 18 § 1 ustawy z 14.02.1991 r. – Prawo o notariacie, Dz.U. z 2020 r. poz. 1192 ze zm.), **pielęgniarki i położne** (art. 17 ust. 1 ustawy z 15.07.2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej. Dz.U. z 2021 r. poz. 479), **lekarze** (art. 40 ust. 1 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty), **psychologowie** (art. 14 ust. 1 ustawy z 8.06.2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów, Dz.U. z 2019 r. poz. 1026).

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przeszłym Przestępstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej wskazany w ww. przepisach może zasadniczo zostać **uchylony przez inne przepisy prawne.**

W szczególności uznaje się, że **tajemnica zawodowa zostaje uchylona poprzez określony w art. 240 § 1 k.k. obowiązek zawiadomienia o szczególnie groźnych przestępstwach, za czym przemawia regulacja art. 180 § 4 k.p.k., według której sąd może uchylić obowiązek zachowania w tajemnicy przez dziennikarza danych autora informacji przekazanej z zastrzeżeniem poufności, jeżeli informacja ta dotyczy przestępstwa, o którym mowa w art. 240 § 1 k.k.**

Należy jednak mieć na względzie, że za naruszenie tajemnicy zawodowej grozi odpowiedzialność karna na podstawie art. 266 § 1 k.k., dotyczącego ujawnienia lub wykorzystania – wbrew przepisom ustawy lub przyjętemu na siebie zobowiązaniu – informacji, z którą dana osoba zapoznała się w związku z pełnioną funkcją, wykonywaną pracą, działalnością publiczną, społeczną, gospodarczą lub naukową.

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przeszłym Przestępstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Obowiązek wynikający z art. 12 ust. 1 ustawy ma *quasi-społeczny* charakter, należy uznać, że ten ostatni przepis zasadniczo nie zwalnia z zachowania tajemnicy zawodowej.

W przypadku zobowiązania lekarza do zawiadomienia organów państwa bardziej **adekwatne wydaje się stosowanie art. 40 ust. 2 pkt 3 ustawy o zawodzie lekarza i lekarza dentysty zwalniającego lekarza z zachowania tajemnicy, gdy może to stanowić niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia pacjenta lub innych osób.**

Wskazanie na niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia jako okoliczności uchylającej obowiązek tajemnicy zawodowej występuje także w niektórych innych wskazanych wyżej ustawach określających ten obowiązek i w przypadku przemocy w rodzinie ta okoliczność może być kluczowa dla uznania, że dana osoba ma obowiązek zawiadomienia o przestępstwie i nie narusza w ten sposób tajemnicy zawodowej.

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Rozmowa z osobą pokrzywdzoną przestępstwem

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Rozmowa z osobą pokrzywdzoną przestępstwem

1. Stworzenie odpowiednich warunków do rozmowy
2. Skoncentrowanie się na kontakcie z osobą pokrzywdzoną
3. Zapewnienie o wierze w jego słowa pokrzywdzonego
4. Nie zaczynanie pytania od „Dlaczego?”
5. Ustalenie podstawowych faktów
6. Aktywne słuchanie
7. Nie naciskanie na osobą pokrzywdzoną

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Zawiadomienie o przestępstwie

Ministerstwo
Sprawiedliwości

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Zawiadomienie o przestępstwie

Zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa można złożyć na Komisariacie Policji lub w jednostce prokuratury w formie **ustnej lub pisemnej, osobiście lub telefonicznie**.

W zawiadomieniu tym należy wskazać **na czym polegało przestępne działanie sprawcy, jego dane, jeżeli jest on znany, w miarę możliwości także krótkie uzasadnienie i ewentualnie dowody**.

Autor zawiadomienia o przestępstwie **może, lecz nie musi podawać swoich danych, ponieważ zawiadomienie może być złożone anonimowo**.

Organy procesowe prowadzą postępowanie i dokonują czynności z urzędu (art. 9 k.p.k.).

Oznacza to, że pokrzywdzony albo osoba, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie, aby organy ścigania dokonały czynności w ramach postępowania przygotowawczego, **nie musi zwracać się o ich dokonanie**. Jednakże strony i osoby bezpośrednio zainteresowane mogą składać wnioski o dokonanie również tych czynności, które organ może lub ma obowiązek podejmować z urzędu.

O wszczęciu, odmowie albo umorzeniu śledztwa zawiadamia się osobę lub instytucję państwową, samorządową lub społeczną, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie oraz ujawnionego pokrzywdzonego (a w przypadku małoletniego – jego przedstawiciela ustawowego).

Jeżeli osoba lub instytucja, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie, nie zostanie w ciągu 6 miesięcy powiadomiona o wszczęciu albo odmowie wszczęcia śledztwa, może wnieść zażalenie do prokuratora nadrzędnego albo powołanego do nadzoru, nad organem któremu złożono zawiadomienie (art. 305 § 4 k.p.k.; art. 306 § 3 k.p.k.).

Na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego przysługuje zażalenie. Może je wnieść pokrzywdzony, instytucja państwowa, samorządowa lub społeczna, oraz osoba, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie. Jednakże w tym ostatnim przypadku, tylko wówczas, gdy skutek przestępstwa doszło do naruszenia jej praw (art. 306 § 1 k.p.k.).

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Obowiązki organów ścigania w związku z przyjęciem zawiadomienia o przestępstwie

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Obowiązki organów ścigania w związku z przyjęciem zawiadomienia o przestępstwie

1. Czynności sprawdzające z art. 307 k.p.k.

Po przyjęciu zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, organ ścigania powinien ustalić, czy zachodzą przesłanki do wszczęcia postępowania przygotowawczego, a jeżeli takie przesłanki istnieją ma obowiązek wszcząć postępowanie lub w braku tych przesłanek odmówić wszczęcia. Może się, jednakże zdarzyć, że zachodzi potrzeba uzupełnienia danych zawartych w zawiadomieniu o przestępstwie. Wówczas organ ścigania może przeprowadzić tzw. czynności sprawdzające w celu uzupełnienia danych w zawiadomieniu o przestępstwie lub sprawdzenia faktów w nim zawartych. Takie czynności mogą być dokonywane maksymalnie w ciągu 30 dni od otrzymania zawiadomienia (art. 307 § 1 k.p.k.).

2. Zawiadomienie sądu rodzinnego o przestępstwie na szkodę dziecka

Jeżeli uzyskane informacje stwarzają podstawę do wszczęcia postępowania w sprawie o przestępstwo, i takie postępowanie zostanie wszczęte, po stronie prokuratora, prowadzącego lub nadzorującego to postępowanie, powstaje obowiązek zawiadomienia o tej sytuacji sądu rodzinnego. Obowiązek ten wynika z art. 23 k.p.k., zgodnie z którym w sprawie o przestępstwo popełnione na szkodę małoletniego, we współdziałaniu z małoletnim lub w okolicznościach, które mogą świadczyć o demoralizacji małoletniego albo gorszącym wpływie na niego, sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator, zawiadamia sąd rodzinny w celu rozważenia środków przewidzianych w przepisach o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym.

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przeszłym Przestępstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

1. Czynności sprawdzające z art. 307 k.p.k.

Po przyjęciu zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, organ ścigania powinien ustalić, czy zachodzą przesłanki do wszczęcia postępowania przygotowawczego, a jeżeli takie przesłanki istnieją ma obowiązek wsząć postępowanie lub w braku tych przesłanek odmówić wszczęcia. Może się, jednakże zdarzyć, że zachodzi potrzeba uzupełnienia danych zawartych w zawiadomieniu o przestępstwie. Wówczas organ ścigania może przeprowadzić tzw. czynności sprawdzające w celu uzupełnienia danych w zawiadomieniu o przestępstwie lub sprawdzenia faktów w nim zawartych. Takie czynności mogą być dokonywane maksymalnie w ciągu 30 dni od otrzymania zawiadomienia (art. 307 § 1 k.p.k.).

2. Zawiadomienie sądu rodzinnego o przestępstwie na szkodę dziecka

Jeżeli uzyskane informacje stwarzają podstawę do wszczęcia postępowania w sprawie o przestępstwo, i takie postępowanie zostanie wszczęte, po stronie prokuratora, prowadzącego lub nadzorującego to postępowanie, powstaje obowiązek zawiadomienia o tej sytuacji sądu rodzinnego. Obowiązek ten wynika z art. 23 k.p.k., zgodnie z którym sprawie o przestępstwo popełnione na szkodę małoletniego, we współdziałaniu z małoletnim lub w okolicznościach, które mogą świadczyć o demoralizacji małoletniego albo o gorszącym wpływie na niego, sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator, zawiadamia sąd rodzinny w celu rozważenia środków przewidzianych w przepisach o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym.

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przesłaniem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

Niebieska karta

Równoległe z postępowaniem karnym lub zamiast postępowania karnego (jeśli nie zostało wszczęte) Policja może wszcząć tzw. procedurę „**Niebieskich Kart**”. Procedura jest uregulowana w przepisach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz aktach wykonawczych do tej ustawy, w szczególności w Rozporządzeniu Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz.U. 2011 nr 209 poz. 1245).

Należy zaznaczyć, że procedurę mogą wszcząć inni specjaliści: **przedstawiciel jednostki organizacyjnej pomocy społecznej – pracownik socjalny, przedstawiciel ochrony zdrowia – lekarz, pielęgniarka, ratownik medyczny, przedstawiciel oświaty – nauczyciel, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.**

Wszczęcie procedury **nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie**. Interwencja w procedurze „Niebieskich Kart” obejmuje wszystkie działania realizowane przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, służby zdrowia oraz organizacji pozarządowych w związku z podejrzeniem przemoc.

Gdy w trakcie wykonywania obowiązków zawodowych dany profesjonalista nabywa podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie lub zostaje mu zgłoszony taki przypadek, inicjuje procedurę „Niebieskich Kart” poprzez wypełnienie formularzy Niebieska Karta (A-D).

Działanie zrealizowane w ramach projektu „Standaryzacja świadczonej pomocy w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przepięstwem jako narzędzie zwiększenia efektywności świadczonej pomocy na rzecz osób pokrzywdzonych przepięstwem oraz osób im najbliższych” współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości.

www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl

